

ČÁST VŠEOBECNÁ

Redaktor: Plukovník gšt. Jiří Birula.

† Generál ANDREA GRAZIANI.

Štábní kapitán František Bednařík:

† Generál Andrea Graziani.

Když se začátkem května 1928 loučili zástupci československé armády a legionářů s generálem Grazianim, jenž se vracel do Itálie ze zájezdu do Československa při oslavě desátého výročí podepsání italsko-československé smlouvy dne 21. dubna 1918, netušil jistě nikdo z nich, že svěžího a statného generála vidí naposled. Jeho „nazdar“ a „na shledanou“ znělo tak přesvědčivě, že všichni pevně věřili v nové radostné shledání.

Bohužel — obapolné a vřelé přání se nesplnilo. Nelítostný osud v podobě nešťastné náhody převal nit života muže nám tak drahého a upřímného přítele našeho národa.

Andrea Graziani se narodil 15. června 1864 v Bardolinu na Gardském jezeře. Narodil se tedy jako rakouský poddaný, neboť italsko-rakouská válka v roce 1866 přinesla jeho rodišti vysvobození z cizího panství. Snad také vzpomínky na rakouskou nadvládu a blízkost hranic, za nimiž žili neosvobození ještě krajané, rozhodly směr výchovy a povolání nadaného chlapce.

Vystudoval s výborným prospěchem vojenskou školu a jako mladý poručík účastnil se tažení proti Habešanům v Erytrei v roce 1885, kde se vyznamenal hrdinstvím a stěží zachránil svůj život. Když pak absolvoval válečnou školu v Turině, byl v r. 1894 jmenován kapitánem. Později byl povolán jako profesor na tutéž válečnou školu, kde však dlouho nezůstal; působil pak ve štábech různých útvarů.

Při zemětřesení v Messině účastnil se Graziani horlivě zachraňovacích prací, začež dostal jednu ze tří zlatých medailí italské vlády a komandérský kříž čestné legie francouzské. Stejnou energii a neúnavnost prokázal začátkem r. 1915 při zemětřesení v Marsice.

Na začátku italsko-rakouské války velel Graziani pluku bersagliérů ve Val Suganě a později se vyznamenal na planině Sedmi obcí. Za válečné zásluhy byl povýšen z plukovníka na divisního generála. V čele svých oddílů pak udatně hájil Monte Pasubio a také na sošské frontě dobyl se svou divisí značných úspěchů. Při ústupu italského vojska u Caporetta koncem října 1917 vedl si neohroženě a pokoušel se revolverem zastavit utíkající oddíly. Tím však popudil proti sobě některé rozhodující činitele, takže byl velitelství divise zbaven a přidělen k službě v zápolí.

Když se začalo uvažovati o vytvoření čsl. vojska v Itálii, byl generál Graziani dne 27. března 1918 pověřen vrchním velitelstvím italského vojska, aby studoval otázku rychlé přípravy československých vojáků k boji proti společnému nepříteli. Svěřeného úkolu ujal se Graziani s obvyklou vážností a rázností a již 11. dubna 1918 mu nařídilo italské ministerstvo války, aby utvořil „zvláštní sbor čsl. dobrovolníků“. Díky předchozí propagační a organizační práci Československého dobrovolnického sboru a politickému úsilí Československé národní rady v Paříži a v Římě podařilo se Grazianimu zkušenostem, podporovaným účinnou pomocí italské vlády a bojovným nadšením československých vojáků, postavit v krátké době divisi o 12.000 vojáků, toužících po boji za svobodu svého národa. Dne 3. května 1918 prohlásil Graziani divisi za mobilisovanou a schopnou k odchodu do válečného pásma.

Od té doby pak sdílel generál Graziani se svými vojáky všechny válečné útrapy, stejně jako se s nimi radoval z dobytých úspěchů. Hořel přímo nedočkavostí, aby mohl se svou divisí brzy zasáhnouti do boje a ukázati její zdatnost. A když se konečně jeho přání vyplnilo a čsl. divisi byl zase vykázán úsek fronty od Gardského jezera k řece Adiži, krátce celkem, ale zřetelně vytyčil povinnost a cíl svých oddílů. Je to jeden z nejkrásnějších zachovaných jeho vojenských projevů (denní rozkaz čsl. divise č. 75 ze dne 17. srpna 1918), jenž zaslouží, aby byl uveden v plném znění:

„Přišel konečně okamžik, kdy se máme tvářit v tvář měřiti s nenáviděnými německými a maďarskými utlačovateli.

Italie nám dnes podává nejlepší svědectví o své důvěře v naši udatnost, když nám svěřuje důležitý úsek fronty; vy pak dovedete ukázati, jak jste toho hodni.

Vzpomeňte slov Masarykových: „Co Čech, to hetman!“

Od velitele hlídky a stráže až k nejvyšším velitelům praporů, pluků, brigád a divise máme všichni na mysli jedinou směrnicí:

Kdykoliv se nepřítel přichystá k útoku, předejdeme ho sami útokem. Když on nás předejde, nastoupíme ihned k protiútoku.

Každodenně a na každém místě fronty, pokud je možno, postupte aspoň o krok, dobytého území nikdy neopouštějte!

Za nepředvídaných útoků nechte záložní oddíly nečekají na rozkaz a vyrazí ihned na pomoc druhům.

Útočte a protiútočte vždy a všichni a vítězství bude naše.

Na zdar Itálii a zemím československým!“

Naši vojáci dobře porozuměli slovům svého milovaného vůdce. Bránili svěřenou jim půdu italskou jako vlastní zemi a obětavě kladli své životy za vítězství obou bratrských národů. Graziani nebyl jim jen italským generálem, ale viděli v něm spíše vlastního vůdce a otce.

Proto také s bolestí přijali českoslovenští vojáci dne 24. října 1918 neočekávanou zprávu, že gen. Graziani byl velitelství čsl. divise zbaven. Dlouho ještě vzpomínali na svého generála, dokud byli v Itálii a na Slovensku, a také později, když se vrátili k svému občanskému povolání.

Při každé příležitosti s láskou navštěvovali italští legionáři generála Grazianiho ve Veroně a stejně srdečně ho jeho „hoši“ vítali kdykoliv zavítal do jejich vlasti. Politické poměry se měnily, ale přátelské styky Grazianiho s Československem zůstaly vždy na obou stranách upřímné a neporušené.

Tragický skon generála A. Grazianiho hluboce dojal však italské legionáře a celou československou veřejnost. V Grazianim ztratili jsme jednoho z generálů spojeneckého národa, který brzy pochopil ducha československé revoluce a vedl svědomitě a udatně naše vojsko do boje za samostatnost našeho národa.

Za tuto lásku k naší věci musí československý národ a zvláště naše armáda, jejímž byl čestným generálem, vždy býti vděčna. Věčná pamět jeho práci a zásluhám!
